

NÖROVASKÜLER CERRAHİ ANESTEZİSİ VE YOĞUN BAKIM

Ceyda Özhan Çaparlar

Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Anesteziyoloji ve Reanimasyon Kliniği, Ankara, Türkiye

Amaç: Nörovasküler cerrahi girişimlerde anestezi yönetimi, hastanın preoperatif, intraoperatif ve postoperatif süreçlerde karşılaşılabileceği komplikasyonların en aza indirilmesi açısından kritik bir öneme sahiptir. Hem hemodinamik stabilitenin sağlanması hem de anestezi tekniğinin cerrahi prosedüre uygun şekilde seçilmesi, cerrahi başarı ve hasta sonuçları üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir.

Gereç ve yöntemler: Bu derlemede, nörovasküler cerrahi uygulamalarında anestezi yönetimi ile ilgili literatür taranmış ve preoperatif değerlendirme, intraoperatif monitörizasyon, kanama kontrolü ve anestezi tekniklerinin seçimi gibi temel unsurlar analiz edilmiştir.

Bulgular: Nörovasküler cerrahi girişimlerde, hastanın preoperatif dönemde detaylı bir şekilde değerlendirilmesi esastır. Özellikle pıhtılaşma parametrelerinin dikkatle incelenmesi ve böbrek fonksiyonlarının değerlendirilmesi, intraoperatif komplikasyonların önlenmesinde önemli bir rol oynar. Anamnezde vasküler risk faktörlerinin varlığı ve kontrast madde alerjisi olup olmadığının sorgulanması, cerrahi planlamayı ve anestezi yönetimini etkiler. Anestezi monitörizasyonunda, ASA kriterlerine uygun temel monitörizasyonun yanı sıra, ileri düzey monitörizasyon teknikleri kullanılmalıdır. İntravasküler kan basıncı monitörizasyonu, hemodinamik stabilitenin kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesine olanak sağlar ve özellikle yüksek riskli cerrahi girişimlerde önerilir. Ancak, her durumda zorunlu bir uygulama olarak kabul edilmemektedir ve cerrahi ekibin kararı doğrultusunda uygulanmalıdır. Kanama kontrolü, nörovasküler cerrahi girişimlerde cerrahi başarının önemli bir belirleyicisidir. Nörovasküler cerrahi sırasında sıvı yönetimi, hemodinamik stabilitenin sağlanmasında kritik bir role sahiptir. Hipotonik ve glukoz içeren kristaloidlerden kaçınılmalı, hedefe yönelik sıvı tedavisi uygulanarak intrakraniyal basınç kontrol altında tutulmalıdır.

Sonuç: Nörovasküler cerrahi girişimlerde anestezi yönetimi, cerrahi başarının artırılması ve perioperatif komplikasyonların, özellikle de kanama riskinin, en aza indirilmesi açısından büyük önem taşır. Preoperatif hazırlık, intraoperatif anestezi tekniklerinin doğru seçimi, kanama kontrolü ve postoperatif yoğun bakım takibi, hasta sonuçlarının iyileştirilmesi için multidisipliner bir yaklaşımla ele alınmalıdır. Güncel literatür ve kılavuzlar doğrultusunda bilgi sahibi olmak, anestezi uzmanlarının bu süreçteki rolünü güçlendirecektir.

Anahtar Kelimeler: Nörovasküler cerrahi, anestezi yönetimi, hemodinamik stabilite, perioperatif komplikasyonlar.